

Základná škola s materskou školou sv. Kríža

Petržalská 21, 060 01 Kežmarok

ŠKOLSKÝ

VZDELÁVACÍ PROGRAM

-
- *pre žiakov s vývinovými poruchami učenia*
 - *pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti*
 - *pre žiakov s poruchami správania*
-

ISCED 1

ISCED 2

OBSAH

Úvod

1. Ciele výchovy a vzdelávania žiakov
2. Stupeň vzdelania
3. Profil absolventa
4. Vzdelávacie oblasti
5. Charakteristika výchovy a vzdelávania žiakov s VPU, špecifiká výchovy vzdelávania, dĺžka, formy výchovy a vzdelávania a podmienky prijímania
 - 5.1. Charakteristika výchovy a vzdelávania
 - 5.2. Špecifiká výchovy a vzdelávania
 - 5.3. Všeobecné zásady hodnotenia žiaka s VPU
 - 5.4. Dĺžka výchovy a vzdelávania
 - 5.5. Formy výchovy a vzdelávania
 - 5.6. Podmienky prijímania
6. Vzdelávacie štandardy
7. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie
8. Povinné personálne zabezpečenie
9. Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie

Úvod

Podľa § 94 ods. 2 písmeno i) zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 245/2008 Z.z.“) sa pri výchove a vzdelávaní žiakov s vývinovými poruchami učenia postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s vývinovými poruchami učenia (ďalej len „VPU“). Tento vzdelávací program je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania. Pre výchovu a vzdelávanie detí a žiakov s VPU platia všetky ustanovenia uvedené v Štátnom vzdelávacom programe a v školskom vzdelávacom programe, ktoré sú doplnené špecifikami uvedenými vo vzdelávacom programe pre žiakov s VPU. V zmysle § 94 ods.1 a § 2 písmeno s) zákona č. 245/2008 Z.z. sa výchova a vzdelávanie detí a žiakov s VPU uskutočňuje okrem iných foriem aj v školskej integrácii, t.j. v triede spolu s ostatnými žiakmi školy.

Vzdelávací program pre žiakov s VPU charakterizuje výchovu a vzdelávanie a vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o nich. Je potrebné zabezpečiť úpravu podmienok, foriem, metód a prístupu vo výchove a vzdelávaní žiaka a rešpektovať úpravy vyplývajúce z prítomných porúch učenia nielen vo vzdelávaní, ale i v hodnotení a klasifikácii.

Keďže vydanie tohto vzdelávacieho programu je vykonaním § 6 ods. 1 a § 94 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z. a týmto zákonom je pre označenie špecifických vývinových porúch učenia zavedený pojem vývinové poruchy učenia, sú pod týmto pojmom uvádzané aj vo vzdelávacom programe.

Cieľom vzdelávania žiakov s vývinovými poruchami učenia v primárnom a nižšom sekundárnom stupni je pripraviť žiakov na vzdelávanie na akejkoľvek strednej škole s prihliadnutím na ich schopnosti a možnosť vykonávať zvolenú profesiu.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Žiaci s vývinovými poruchami učenia, s poruchou aktivity a pozornosti a s poruchou správania v základnej škole plnia rovnaké ciele vzdelávania ako ostatní žiaci základných škôl na primárnom a nižšom sekundárnom stupni vzdelávania.

2. Stupeň vzdelania

ISCED 1, ISCED 2

3. Profil absolventa

Osvojené kľúčové kompetencie absolventa základnej školy v prípade žiakov s VPU, s poruchou aktivity a pozornosti a s poruchou správania zodpovedajú profilu absolventa primárneho a nižšieho sekundárneho stupňa školského vzdelávania.

4. Vzdelávacie oblasti

Obsah školského vzdelávania žiakov s VPU v školskej integrácii v základných školách je rovnaký ako obsah školského vzdelávania žiakov základných škôl.

Vo vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia je zaradený predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len „ILI“) a rozvíjanie špecifických funkcií (ďalej len „RŠF“) podľa odporúčaní odborníkov. Prierezové témy v ŠkVP sa vzťahujú aj na žiakov s VPU, s poruchou aktivity a pozornosti a s poruchou správania.

ZÁKLADNÉ PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV SVPU ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	PRVÝ CUDZÍ JAZYK
	INDIVIDUÁLNA LOGOPEDICKÁ INTERVENCIA
	ROZVÍJANIE ŠPECIFICKÝCH FUNKCIÍ
PRÍRODA A SPOLOČNOSŤ	PRÍRODOVEDA
	VLASTIVEDA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATICKÁ VÝCHOVA
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ VÝCHOVA

ZÁKLADNÉ PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV SVPU ISCED 2

VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	PRVÝ CUDZÍ JAZYK
	DRUHÝ CUDZÍ JAZYK
	INDIVIDUÁLNA LOGOPEDICKÁ INTERVENCIA
	ROZVÍJANIE ŠPECIFICKÝCH FUNKCIÍ
ČLOVEK A PRÍRODA	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA

	INFORMATICKÁ VÝCHOVA
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ VÝCHOVA

5. Charakteristika výchovy a vzdelávania žiakov s VPU, špecifiká výchovy vzdelávania, dĺžka, formy výchovy a vzdelávania a podmienky prijímania

5.1. Charakteristika výchovy a vzdelávania

Podľa tohto vzdelávacieho programu sa vzdelávajú žiaci, ktorí majú diagnostikované špecifické vývinové poruchy učenia (VPU).

Medzinárodná klasifikácia chorôb, 10. revízia (MKCH-10) v kategórii Poruchy psychického vývinu (F 80-89) samostatne vymedzuje špecifické poruchy školských zručností (F 81) a rozlišuje: F 81.0 špecifickú poruchu čítania (u nás označovanú termínom dyslexia), F 81.1 špecifickú poruchu hláskovania (doslovný preklad z angl. spelling disorder, u nás ju nazývame dysortografia), F 81.2 špecifickú poruchu aritmetických schopností (dyskalkúlia), F 81.3 zmiešanú poruchu školských zručností (súčasný výskyt dyskalkúlie s dyslexiou alebo dysortografiou), F 81.8 iné vývinové poruchy školských zručností (uvádza sa dysgrafia) a F 81.9 nešpecifikovanú vývinovú poruchu školských zručností (neschopnosť učiť sa). Pre všetky uvedené poruchy platí, že sa objavujú od raného štádia osvojovania si danej zručnosti, nie sú jednoducho dôsledkom nedostatočnej príležitosti učiť sa, nevyplývajú z mentálnej retardácie alebo sensorického deficitu (poruchy zraku) a ich príčinou nie je získané poškodenie mozgu alebo ochorenie.

V popise príznakov (MKCH-10) dyslexie hlavnou črtou je špecifické a významné spomalenie vývinu schopnosti čítať. Narušené môže byť chápanie čítaného, spoznávanie čítaných slov, čítanie nahlas a tiež výkon v úlohách, ktoré vyžadujú čítanie. Často sa spája s dysortografiou a pretrváva až do dospievania, aj keď sa určitý pokrok v čítaní dosahuje. Dyslexii zvyčajne predchádza výskyt narušeného vývinu reči v anamnéze. Bežné sú pridružené poruchy v emocionálnej sfére a správaní v školskom veku. Dysortografiu charakterizuje špecifické a významné spomalenie osvojovania si písanej reči – správneho písania slov a pravopisu. (Mikulajová In: Kerekrétiová a kol.,2009)

Pri dyskalkúlii ťažisko deficitov spočíva v kognitívnych poruchách. Dyskalkúlia je špecifická porucha matematických funkcií. Najvýraznejším prejavom je narušenie chápania symbolickej povahy čísla ako grafického znaku a neprimerané lipnutie na konkrétnych názorných predstavách. Jedná sa v podstate o poruchu abstraktného myslenia. (Matějček, 1995)

VPU majú individuálny charakter a vznikajú na podklade dysfunkcií centrálnej nervovej sústavy. Sú jedným z druhov narušenej komunikačnej schopnosti ako narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol.,2009)

V klinickom obraze špecifických VPU sa okrem špecifických ťažkostí v osvojovaní si čítania, písania, pravopisu a matematických schopností vyskytujú aj ďalšie poruchy a dysfunkcie (všetky súčasne vidíme zriedka):

- ♣ deficity v poznávacích schopnostiach,
- ♣ deficity v jazykových schopnostiach,

- ♣ deficity v exekutívnych funkciách: v pozornosti, plánovaní a monitorovaní vlastnej aktivity,
- ♣ percepčno-motorické deficity,
- ♣ deficity v jemnej motorike a koordinácii,
- ♣ ťažkosti s orientáciou v čase a priestore,
- ♣ hyperaktivita, impulzivita. (Mikulajová In:Kerekrétiová a kol., 2009)

5.2. Špecifiká výchovy a vzdelávania

- Každý žiak, ktorý je vzdelávaný v školskej integrácii v základnej škole v triede spolu so žiakmi bez ŠVVP má vyplnený Návrh na prijatie. Pre takého žiaka riaditeľ školy zabezpečí odbornú špeciálnopedagogickú a logopedickú starostlivosť v spolupráci s centrom špeciálnopedagogického poradenstva alebo s centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, so školským špeciálnym pedagógom a logopédom v rozsahu rámcového obsahu vzdelávania v predmete ILI a RŠF.

- Začlenený žiak v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, v ktorej sa vzdeláva a podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len „IVP“) s prihliadnutím na narušenie. Obsah jeho vzdelávania vychádza zo vzdelávacieho programu pre deti a žiakov s vývinovými poruchami učenia. Počet hodín v školskom vzdelávacom programe sa môže navýšiť o 1-3 hodiny.

IVP je súčasťou Návrhu na prijatie. IVP musí byť v súlade s obsahom predmetu ILI a RŠF. IVP sa aktualizuje podľa požiadaviek ročníka a aktuálneho stavu žiaka.

Logopéd a špeciálny pedagóg metodicky usmerňuje vyučujúcich a spolupracuje na tvorbe IVP. Metódy a postupy používané na vyučovaní vychádzajú z výsledkov psychologickéj, logopedickej a špeciálnopedagogickej diagnostiky, cieľov a obsahu predmetu ILI a RŠF.

- Riaditeľ školy zabezpečí, aby v záujme žiaka boli rešpektované odporúčania uvedené v správe z odborného vyšetrenia k školskej integrácii k postupom pri vzdelávaní a k postupom pri hodnotení a klasifikácii.

Všeobecné odporúčania pre postup učiteľa žiaka s VPU vo výchovno-vzdelávacom procese

Učiteľ:

- ✓ akceptuje žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou a rešpektuje špecifiká jeho osobnosti
- ✓ rešpektuje správanie žiaka spôsobené jeho narušením
- ✓ podporuje a taktne usmerňuje jeho spôsoby sebarealizácie
- ✓ povzbudzuje žiaka a vytvára príležitosti pre pozitívne hodnotenie
- ✓ stimuluje rozvíjanie tých schopností, ktoré v dôsledku narušenia nie sú dostatočne vyvinuté
- ✓ podporuje všetky snahy žiaka o ústnu i písomnú komunikáciu a vedie ku komunikatívnosti i ostatných spolužiakov
- ✓ žiakovi dôveruje a oslovuje ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov
- ✓ poskytuje žiakovi podnety na hodnotiace myslenie a vedie ho k primeranému sebahodnoteniu
- ✓ vedie žiaka k samostatnosti a pozitívnym prístupom zvyšuje jeho sebadôveru
- ✓ kladie na žiaka primerané požiadavky, nezľavuje v nárokoch a neoslobodzuje ho od činností, ktoré môže s individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť

- ✓ zachováva diskretnosť o problémoch žiaka s VPU a nereferuje o nich pred inými žiakmi, či rodičmi.
- ✓ Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ zohľadňuje špecifiká osobnosti a poznávacích procesov žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou, ktoré môžu byť prítomné, napr:
 - ťažkosti pri niektorých myšlienkových operáciách
 - pomalé tempo zapamätávania a narušenie pamäti
 - motorická instabilita
 - nedostatky vo vývine psychomotorických zručností
 - znížená miera koncentrácie a vytrvalosti pozornosti
 - neadekvátne emocionálne reakcie
 - zvýšená unaviteľnosť
 - znížená sebadôvera
 - nerovnomerné výkony

K zmierneniu prejavov a dôsledkov vyššie uvedených negatívnych vplyvov na vzdelávanie v triede zabezpečí učiteľ žiakovi nasledujúce podmienky:

- umiestni žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami,
- do lavice posadí žiaka s takým spolužiakom, ktorý bude schopný a ochotný v prípade potreby pomôcť,
- k práci so žiakom prizve školského logopéda a špeciálneho pedagóga,
- pracovný postup vo výchovno-vzdelávacom procese konzultuje s logopédom a so špeciálnym pedagógom,
- pri práci so žiakom používa vhodné pomôcky (po dohode so špeciálnym pedagógom) a učí ho s nimi pracovať aj samostatne,
- a ďalšie podmienky podľa konkrétnych odborných odporúčaní (zo školského poradenského zariadenia a školského špeciálneho pedagóga).

Pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva učiteľ:

- používa efektívne stratégie učenia,
- pracuje s námetom v takom rozsahu, ktorý je primeraný veku a mysleniu žiaka. V individuálnych prípadoch konzultuje rozsah učiva so špeciálnym pedagógom.
- -pri vyučovaní využíva skúsenosti žiaka a nadväzuje na ne,
- nové pojmy vždy vysvetlí a objasní ich v rôznych súvislostiach,
- využíva názorný materiál a poskytuje žiakovi možnosť manipulácie s ním,
- nové učivo usporiada po krokoch a dodržiava postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu,
- systematicky sa venuje žiakovi individuálne, aby žiak postupne preberal celé učivo,
- poskytne žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva,
- priebežne si overuje ako žiak porozumel učivu alebo úlohe,
- pri skúšaní a overovaní vedomostí žiaka volí formu písanú, ústnu i praktickú – uprednostňuje tú formu, ktorú v aktuálnom čase, prípadne aj pre konkrétny druh úloh odporúča školské poradenské zariadenie,
- otázky a úlohy zadáva tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne,
- pri skúšaní a hodnotení žiaka si overí či žiak porozumel zadanej úlohe,
- umožní, aby školský logopéd a školský špeciálny pedagóg mohol pracovať na vyučovacej hodine individuálne so žiakom, paralelne s vyučujúcim učiteľom.

Pri vzdelávaní žiaka s VPU je nevyhnutná úzka spolupráca školy a rodiny, vytvorenie atmosféry spoločnej zodpovednosti a ujasnenia cieľov i postupov vedúcich k ich dosiahnutiu.

V priebehu nižšieho sekundárneho vzdelávania je potrebné pomôcť žiakovi s VPU pri jeho profesionálnej orientácii a tým prispieť k jeho úspešnému sociálnemu začleneniu.

5.3. Všeobecné zásady hodnotenia žiaka s VPU

1. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka s VPU učiteľ rešpektuje jeho psychický a fyzický zdravotný stav, druh a závažnosť poruchy, ktorá má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete.
2. Učiteľ posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení povinnej školskej dochádzky. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka kladie dôraz na jeho individuálne schopnosti, ktoré sú základom jeho pracovnej a sociálnej integrácie.
3. Pri hodnotení a klasifikácii žiaka je nevyhnutné postupovať podľa odporúčaní špeciálneho pedagóga a školského logopéda.
4. O spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedny alebo vyučujúci učiteľ informuje zákonného zástupcu žiaka s VPU po konzultácii so špeciálnym pedagógom a školským logopédom.
5. Pri hodnotení žiaka s VPU učiteľ taktne posudzuje úroveň jeho vedomostí nielen v porovnaní s rovesníkmi, ale najmä v porovnaní s uplynulým obdobím vzhľadom na predchádzajúce výkony samotného žiaka.

5.4. Dĺžka výchovy a vzdelávania

Dĺžka vzdelávania žiakov s VPU v školskej integrácii, môže byť predĺžená až o dva roky (§ 97 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z.) - individuálne - rozložením obsahu vzdelávania pre konkrétneho žiaka v súlade s jeho individuálnym vzdelávacím programom (pri uplatnení § 94 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z.).

Pri určovaní dĺžky predĺženia postupuje škola individuálne podľa potrieb žiaka, odporúčaní poradenských zariadení, záujmu rodičov a možností ďalšieho uplatnenia žiaka.

5.5. Formy výchovy a vzdelávania

Škola uplatní pri jeho vzdelávaní tú formu organizácie jeho výchovy a vzdelávania podľa § 54 zákona č.245/2008 Z. z., prostredníctvom ktorej mu pre neho prijateľným spôsobom zabezpečí získanie príslušného stupňa vzdelania.

Pri výbere formy vzdelávania žiakov s VPU je potrebné postupovať individuálne, podľa výsledkov špeciálnopedagogickej, logopedickej, psychologickej, prípadne inej odbornej diagnostiky.

5.6. Podmienky prijímania

Do školskej integrácie je žiak s VPU začlenený na základe psychologickkej a špeciálnopedagogickej /a logopedickej/ diagnostiky v centre špeciálnopedagogického poradenstva (CŠPP) alebo v centre pedagogicko- psychologického poradenstva a prevencie (CPPP a P). V prípade potreby môže poradenské zariadenie priamo, alebo na základe podnetu školy, vyžadovať aj odbornú lekársku diagnostiku alebo diagnostiku odborného zdravotníckeho zamestnanca (neurológ, psychiater, foniater, ORL, klinický logopéd a pod.).

O prijatí dieťaťa s VPU rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie (CŠPP a CPPP), vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa. „Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa.“ (§ 61 ods.1 zákona č. 245/2008 Z.z.)

Riaditeľ školy je povinný informovať v prvom kontakte rodičov o podmienkach prijatia (písomná žiadosť rodiča, správy z odborných vyšetrení z príslušného poradenského zariadenia, spolupráca so školským špeciálnym pedagógom a školským logopedom).

Ak sa špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiaka prejavujú po jeho prijatí do školy a žiak ďalej navštevuje školu, do ktorej bol prijatý, jeho ďalšie vzdelávanie ako vzdelávanie žiaka s VPU sa mu zabezpečí po predložení písomnej žiadosti zákonného zástupcu žiaka o zmenu formy vzdelávania a vyplneného Návrhu na prijatie predloženého riaditeľovi školy.

6. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s VPU sú rovnaké ako pre ostatných žiakov primárneho alebo nižšieho stredného stupňa. Vzdelávacie štandardy slúžia pre učiteľov, aby vedeli, kam majú smerovať svoje pedagogické pôsobenie. Individuálne schopnosti jednotlivých žiakov nemožno zovšeobecňovať a dosiahnuté výkony sú limitované samotným narušením komunikačnej schopnosti a VPU.

7. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Sú individuálne rozpracované pre žiaka v jeho IVP.

8. Povinné personálne zabezpečenie

Okrem pedagogických zamestnancov uvedených v ŠkVP pracuje so žiakmi s VPU školský špeciálny pedagóg, podľa individuálnej potreby a možnosti školy aj asistent učiteľa, prípadne škola zabezpečí pomoc iného odborníka podľa individuálnej potreby.

Školský špeciálny pedagóg

Školský špeciálny pedagóg vykonáva odborné činnosti v rámci špeciálnopedagogickej diagnostiky, individuálnej a skupinovej terapie, výchovno-vzdelávacej činnosti v základnej škole priamo počas vyučovania i mimo vyučovania žiakom, ktorí majú pre svoje

komunikačné, mentálne, senzorické, somatické alebo sociálne danosti špeciálne výchovnovzdelávacie potreby. Pravidelnú odbornú pomoc poskytuje najmä žiakom v školskej integrácii, môžu ju poskytovať aj žiakom s vnútornou alebo sociálnou dispozíciou narušeného vývinu pri jeho príznakoch (preventívna odborná činnosť).

Poskytuje špeciálnopedagogické poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom školy.

Asistent učiteľa

Pri vzdelávaní žiakov s VPU môže pôsobiť asistent učiteľa. Jeho pracovná náplň vychádza z nasledujúcich činností:

- ♣ bezprostredná spolupráca s učiteľom v triede a s pedagogickými zamestnancami školy,
- ♣ uľahčovanie adaptácie žiaka na prostredie školy a pomáhanie prekonávania bariér, ktoré plynú z narušenia,
- ♣ spoluorganizovanie činnosti žiaka počas vyučovania v súlade s pokynmi učiteľa,
- ♣ vykonávanie pedagogického dozoru počas prestávok zameraného na žiakov s VPU,
- ♣ pomáhanie pri príprave učebných pomôcok,
- ♣ spolupráca pri voľnočasových aktivitách organizovaných školou,
- ♣ spolupráca s rodinou žiaka,
- ♣ v prípade potreby oboznamovanie sa so zdravotným stavom žiaka.

9. Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie

Žiak s VPU sa vzdeláva v triede s ostatnými žiakmi. Pre prácu špeciálneho pedagóga so žiakmi je vyčlenená samostatná učebňa. Podľa odporúčaní poradenských zariadení zabezpečí škola pre žiakov s VPU špeciálne učebnice a pracovné listy.